

pro ACTIUNEA CATOLICA ROMANA

Tribuna libera pentru unirea Bisericilor fundata in 1955 de
CONSTANTIN DRAGAN

„Pace locuitorilor bunului Pământ,”

Niciodată in istoria omenirii din toate timpurile cuvântul unui text sacru n'a răsunat cu mai multă eficacitate, cu o semnificație și un potențial emoțional mai egal pentru toți oamenii, de toate crezurile și religiile, ca primele versete ale Bibliei citite pe rând, în noaptea Crăciunului, de William Anders, Jim Lovell și Frank Borman.

Din astronava care rotea în jurul lunii, de unde pământul apăruse ochilor lor ca un «măr mic», cazut din copacul vietii, și atât de luminos încât să dea impresia unui corp ceresc cu lumină proprie, cuvintele acelea ajungeau direct în sufletele milioaneilor de persoane care în lumea întreagă urmăreau pe ecranele televizoarelor, cu infrigurare și cu solidară, frățească participare, cea mai fabuloasă și mai pasionantă aventură a omului.

Voile celor trei «astronauți», care intrau în case odată cu imaginile lunii, acum atinsă în perimetrul puterii ei de atracție, în îmbrățișarea ei rece și spectrală, chemau oamenii pământului la o meditație unică asupra originii vietii în univers.

«La început Dumnezeu a făcut cerurile și Pământul» — scanda vocea baritonă a lui William Anders. Si Pământul era fără formă și gol și peste fața adâncului era întunec, și Duhul lui Dumnezeu se mișca pe deasupra apelor. Dumnezeu a zis:

«Să fie lumină!» Si a fost lumină.

Dumnezeu a văzut că lumina era bună; și Dumnezeu a despărțit lumina de întunec...

«Dumnezeu a numit lumina zi — continua Jim Lovell — iar întunecul l-a numit noapte. Si a fost seară, și a fost dimineață: o zi.

Dumnezeu a zis: «Să fie o întindere între ape, și ea să despartă apele de ape».

Si Dumnezeu a făcut întinderea, și a despărțit apele care sunt dedesubtul întinderii de apele care sunt deasupra întinderii. Si așa a fost. Dumnezeu a numit întinderea cer. Si a fost seară, și a fost dimineață, ziua a doua.

— «Dumnezeu a zis: "Să se strângă la un loc apele care sunt dedesubtul cerului și să se arate useatul!" Si așa a fost.

Din spații încă nevizitate de Duhul Domnului vocea lui Borman scanda rar cuvintele: «Dumnezeu a numit useatul pământ, iar grămada de ape a numit-o mare.

Dumnezeu a văzut că lucrul acesta era bun...

A fost, poate, momentul cel mai dens de emoție și de semnificație spirituală al extraordinarei întreprinderi care deschide o eră nouă planetei noastre. A asculta vocile celor trei oameni, acum fără greutate în spațiu, care de la o depărtare de mai bine de 320 mii kilometri, în practică de pe lună, vorbeau fraților lor pământeni de minunile lui Dumnezeu, era ca și cum l'am fi descoperit pe Dumnezeu împreună cu ei; un Dumnezeu din ce în ce mai ascuns ochilor noștri orbiți de omenească putere.

Trei oameni, ca trei îngeri ai Crăciunului; ieșiți în întâmpinarea Sfintei Klaus a copilăriei lor și a aceleia a copiilor lor, atât de departe în spații abisale în care «mărul» pământului strălucea, greu de viață, prin frunzișurile negre ale văzduhului. Si jur împrejurul lor întunecul primordial, «desgustătorul gol negru fără stele», cum Anders descria spațiul lunar, străpuns de undele care duceau fraților pe nămant, pe întreg pământul, mesajul-cheie al Genezei.

Aproape un mesaj ecumenic, acela cu care cei trei pionieri ai unei dimensiuni pământesti care acum își identifică frontierele cu acelea ale cosmosului, chemau camenii de

toate credințele și religiile să dea slavă lui Dumnezeu, ziditor unic al întregii creații, întru care oamenii sunt Omul, sunt imaginea vie a dragostei Sale.

Si ce prăpastie între lumea spirituală a echipajului acestui Apolo 8 și aceea a cosmonautului sovietic, care, abia înapoiat din misiunea care-l ridicase la o palmă de la pământ, se grăbise să-și asigure compatrioții că «nici urmă de Dumnezeu în cerul unde totuși unii pretind c'ar locui».

Redescoperire a lui Dumnezeu și redescoperire a pământului: acestea, pe plan spiritual și uman cele două aspecte, mai importante poate decât însăși victoria științifică a grandioasei întreprinderi spațiale americane.

Spuneam o redescoperire și a pământului, care ieșea triumfător din confruntarea sa cu non-viața lunară, cu acel «pustiu făcut din nimic», descris de cei trei cosmonauți. Si poate că tocmai acesta e darul cel mai mare pe care Borman, Lovell și Anders l'au făcut umanității: acela de a-i fi învățat pe oameni un nou fel de a fi pământeni în sânul cosmosului, de a trăi în această minunată lume a lor, unde sămânța încolțește și copacii înfloresc și dau rod; de a se simți beneficiari ai unui privilegiu, ai unui har special dat lor de Dumnezeu.

«Actiunea Ecumenică Europeană»
urează cititorilor săi un an nou fericit, cu împlinirea tuturor năzuințelor, prosperitate și pace.
La mulți ani!

50 ani dela Unirea Transilvaniei

Al cincezelea aniversar al unirii Transilvaniei cu România a fost comemorat la Roma cu o frumoasă manifestație culturală, și patriotică, organizată de Societatea Academică Română.

Manifestația, care a avut loc în localul Fundației Europene Drăgan la Forul Traian, unde Societatea Academică își are sediul, a fost onorată de prezența unui public ales, printre care mulți prieteni ai României și numeroși Români care trăiesc în Italia.

La masa prezidențială Monsiniorul Octavian Bârlea, fondatorul și presedintele Societății Academice Române, ministrul Pietro Gerbore, doctorul Constantin Drăgan și Prof. Bruno Manzone, președintele secției italiene a Societății Academice Române.

După salutul adresat oaspeților de Mgr. Bârlea, a luat cuvântul doct. Drăgan, ilustrând, într-o scurtă dar substanțială sinteză, cele două soluții propuse la începutul veacului nostru pentru definirea spinoasei probleme a Statelor danubiene. Una era *soluția federalistă*, propusă de « primul europelist », cum dr. Drăgan l'a definit pe A.C. Popovici, care, într-o carte curând devenită celebră — « *Statele Unite dela Dunăre* » — prospecta o federație a Statelor de pe ambele maluri ale Dunării; cealaltă era *soluția naționalistă*, care avea să ducă la unirea tuturor componentelor unei aceleiași națiuni într'un Stat național unic, corolar al principiului naționalităților.

Aprig combătută de Unguri, pentru care formula confederală însemna definitiva fărâmițare a marelui imperiu austro-ungar, teza susținută de A.C. Popovici a căzut; dacă ar

fi fost realizată — a subliniat dr. Drăgan — s'ar fi ajuns încă de pe atunci la formarea Europei Unite ». Triumfă soluția naționalistă, care duce la realizarea idealurilor unitare ale Italiei, ale Germaniei, ale tuturor națiunilor slave din Europa și ale României.

Statul național se dovedește însă incapabil de a se apăra — a subliniat oratorul. « Trebuie deci căutate alte soluții, care, chiar dacă se numesc federaliste sau europeiste, nu contrazic acel sentiment național, sau și mai bine, acel sentiment al Patriei, care în viitor trebuie să însuflețească toate popoarele europene ». Fiindcă între naționalism și democrație nu există contrazicere.

Europa de mâine nu va putea lua naștere fără un puternic impuls naționalist european susținut de un patriotism european ».

« Suntem bucuroși — a încheiat dr. Drăgan — să oferim ospitalitate acestei manifestații și altora care ar urmări să scoată în evidență aceste sentimente, aceste datorii civice față de patria națională de ieri, față de patria, mai mare, de mâine: Europa ».

Monsinior Aloisie Tăutu, rectorul bisericii române de la Roma, a evocat într'un emoționant și bine documentat « excursus » istoric, realitățile politice, sociale, culturale și spirituale care au determinat și au pregătit unirea Românilor din Transilvania cu frații lor din Regatul României, îndreptându-și apoi gândul, la sfârșitul conferinței, la Biserica catolică română de rit bizantin, care a avut un rol atât de important în evenimentele Transilvaniei și de la suprimarea arbitrării a căreia s'au împlinit la 1 Decembrie douazeci de ani.

culare — elementare și secundare — subvenționate de diferitele confesiuni ale regiunii. Puse cu spatele la zid de legi care impuneau cheltueli imposibil de susținut, confesiunile acestea se văd puțin câte puțin puse în situația de a nu mai putea menține în viață propriile școli. Astfel, în baza unei legi din 1879, au trebuit să fie închise 300 de școli primare românești, la care, în 1907, se adăogau alte 679.

Tot atât de dramatică era și situația presei minorităților.

În 1914 aproape 3 milioane de Români dispuneau de abia 39 publicații, dintre care numai două ziare, cu tiraj destul de redus. E epoca proceselor pentru infracțiuni la legea presei (faimos, pentru răsunetul său internațional, a fost acela al Memorandumului din 1892, împotriva unui grup de 200 intelectuali Români, care tocmai într'un Memorandum prezentat Curții de la Viena, cereau drepturi politice, sociale și religioase pentru Românii transilvăneni).

Bisericile au trebuit să-și plătească și ele tributul la această disperată politică de desnaționalizare a populațiilor alogene. Astfel, în 1912, nu mai puțin decât 104 parohii catolice de rit bizantin român și 200 de parohii rutene au fost înglobate în faimoasa dieceză de Hajdudorog, creiată cu sprijinul diplomației austro-ungare și a ierarhiei catolice maghiare.

Tot acest ansamblu de asupriri, de explicații și de umilințe nu puteau să nu alimen-

(Urmează la pag. 3)

Conferința Monsiniorului Aloisie Tăutu

Monsinior Tăutu și-a început conferința explicând « motivele » și « cauzele » unirii Românilor din Transilvania cu frații lor de peste Carpați, la 1 Decembrie 1918, după aproape un mileniu de stăpânire ungurească, ale cărei faze au fost epilogate de conferințiar într'un edificat « excursus » istoric, politic și cultural care a scos în evidență pe de o parte drepturile « minorității » românești în această provincie, unde Românii erau nu numai primii ocupanți dar și entitatea etnică cea mai numeroasă, iar pe de altă parte sălbătecia politicii de subjugare, de exploatare și de desnaționalizare dusă de unguri de la sosirea lor în aceste ținuturi și până la prăbușirea armatelor, și deci a puterii lor, în primul război mondial.

Două sunt, pentru Mons. Tăutu, cauzele care explică subjugarea majorității românești (Românii reprezentau 53,8% din populația globală a Transilvaniei) de către Ungurii veniți în Transilvania mult mai târziu (și care reprezentau 31,6% din totalul demografic al regiunii): *religia bizantino-slavă* a Românilor, (care îi pune în stare de inferioritate față de Ungurii catolici « susținuți, cu mult zel, dar și cu multe avantaje politice », de regii catolici ai dinastiei de Anjou, insediată în Ungaria la începutul veacului XIV), și *sistemul feudal medieval*, (în virtutea căruia regii Ungariei puteau confisca

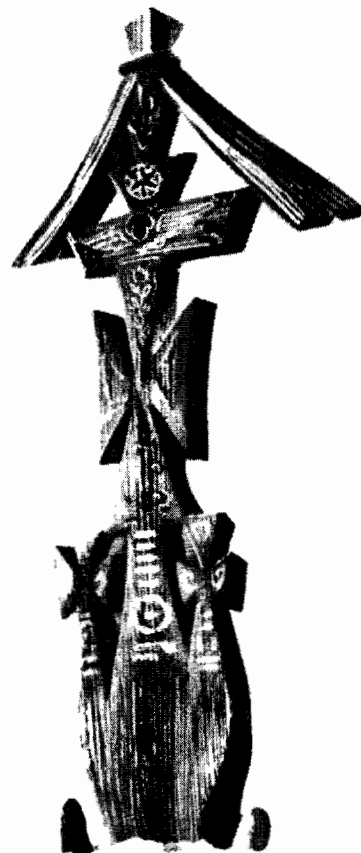
după placul lor bunurile supușilor lor pentru a le oferi prietenilor lor credincioși) atât de scump plătite de Români, care din stăpâni ai regiunii devin în scurt timp sclavii Ungurilor.

După încorporarea principatului autonom al Transilvaniei la regatul național al Ungariei (în 1848, cu așazisa « împăcare » din 1867) starea aceasta se înrăutățește și mai mult, minoritățile din Transilvania fiind acum cu totul abandonate stăpânirii despotice a Ungurilor, care, preocupați de inferioritatea lor numerică, inaugurează o politică nebanească de desnaționalizare, cu scopul de a absorbi toate celelalte naționalități în masa maghiară.

« Era o întreprindere nebunească și imposibilă — a subliniat conferințiarul — pe care nici un Stat nu reușise niciodată să o realizeze, nici în antichitate și nici în evul mediu; nici chiar Turcii, cu cuceririle lor. Singurul exemplu de felul acesta îl avem în Imperul roman antic, dar « cu alte scopuri și alte metode decât cele folosite de Unguri ».

Dacă politica de sărăcire a minorităților atinge în epoca aceasta punctul său culminant, nu mai puțin gravă a fost lovitura dată vicțiilor culturale, a celei școlare în special, a acestor minorități.

Singurele școli cu limbă de învățământ alta decât cea maghiară erau școlile parti-

Troifă

teze în Români voința de a se desprinde de regatul Ungariei și de a se uni cu frații lor de sânge și de religie de peste munți.

Marea ocazie liberatoare a venit la sfârșitul primului război mondial. După prăbușirea armatelor austro-ungare pe frontul italian, minoritățile etnice din Transilvania își orga-

nizează Consiliile naționale respective, care iau în mână soarta poporului lor. Consiliul național român, cu sediu la Arad, se declara, cu o proclamație, gata să-și ia răspunderea sorții populațiilor românești din Transilvania, iar mai târziu, după o serie de tratative zădărnice cu guvernul Karoly (care ajunsese până acolo cu «concesile» încât să propună o soluție federalistă pentru Transilvania) lansa un apel tuturor Românilor de a-și organiza Consiliile naționale locale, județene și provinciale și de a trimite, la 1 Decembrie, delegații acestor Consilii la Adunarea Generală de la Alba Iulia.

Intrunirea de la Alba Iulia

În ziua stabilită 1228 delegați din 1- unghiurile Transilvaniei, școlile, organizațiile culturale, asociațiile feminine și cele religioase și în plus 100 de mii de țărani erau prezenți la marea Adunare.

Monsinior Tăutu care a luat parte la istorica întrunire în calitate de delegat al Consiliului național al comunei sale, a evocat, cu emoție, diferitele momente ale evenimentului, culminat cu citirea unei Moțiuni în opt puncte. În primul, Români din Transilvania își manifestau dorința de a se uni — împreună cu toate teritoriile locuite de ei — cu Regatul României.

Lui Monsinior Iuliu Hossu, atunci tânăr Episcop de Gherla, în revenea cinstea de a citi poporului care umplea Câmpia lui Horia, în apropierea orașului, istorica Moțiune, ale cărei opt puncte stabileau principiile fundamentale ale viitoarei configurații politice, sociale și religioase a Transilvaniei, inspirată de modelele celor mai moderne și mai înaintate State democratice occidentale.

Spre deosebire de alte minorități, care au acceptat fără traume noua situație, minoritatea maghiară, cu tot progresul și prosperitatea la care a ajuns sub administrația românească, și pe care n'o atinsese niciodată până atunci, continua (și continuă!) să nutrească nostalgii pentru trecut, deși nu-și putea sprijini revendicările cu niciunul din argu-

mente pe temeiul cărora Români pretinseseră unirea lor cu România.

«Nu motivul etnic — a subliniat Mgr. Tăutu — de oarece nu formau majoritatea populației, ci o minoritate, chiar dacă numeroasă, în mijlocul poporului dominant; nu motivul istoric, de oarece chiar dacă stăpâniseră aproape un mileniu acel teritoriu, Ungurii au venit după Români, care locuiau (de la nașterea neamului) Transilvania. Ei nu pot invoca astăzi nici măcar «motivele negative» aduse de Români, de oarece nu suferă nici una din limitările și asupririle de care aceștia au avut parte din belșug sub stăpânirea ungurească».

Un gând pentru Biserica catolică de rit bizantin român

O expunere atât de completă și de amănunțită a chinutei istorii a Transilvaniei românești nu putea sfârși fără evocarea Bisericii catolice de rit bizantin român, care a avut un rol atât de hotărâtor în formarea conștiinței naționale și latine a Românilor și care în istorica Întrunire de la Alba Iulia a fost prezentă, cu toată ierarhia sa, cu cei patru Episcopi, cu Capitolele, cu un mare număr de preoți și de credincioși, aderând fără condiții la decizia unirii, «deși se știa

că unirea se făcea cu o țară în care Biserica ortodoxă bizantină era dominantă și era considerată Biserica națională».

Subt regime liberale — a continuat Mgr. Tăutu — ea a putut prospera, «trezind, poate, invidia Bisericii surori ortodoxe». Fapt e că, venită urgia regimului ruso-comunist, aceasta accepta să devină aliata și instrumentul regimului, pentru a distruge un organism atât de vital, care reprezenta cea mai puternică legătură spirituală a poporului român cu occidentul latin și catolic».

Mgr. Tăutu a evocat apoi tragicele evenimente care au dus la suprimarea Bisericii catolice de rit bizantin român, la aruncarea în închisoare a Episcopilor și preoților ei și la persecuțiile împotriva credincioșilor, și a încheiat, spunând:

«E greu să vorbim de răspunderi în acest neomenos, anticreștin gest de acum douăzeci de ani. Când se vorbește de el, cei doi protagoniști principali, adică regimul comunist și ierarhia ortodoxă română, se arată iritați. Ar vrea să nu se mai vorbească de lucrurile acestea.

Ce se ascunde sub această iritabilitate nu e ușor de ghicit: conștiința vinovată de a fi comis o crimă enormă potrivit intereselor românești, sau vre-un alt motiv care nu poate fi mărturisit?».

Plută pe Bistrița

Stiri din lumea crestina europeana

O întâlnire ecumenică la Roma

Vaticanul a dat recent un comunicat asupra întrunirii « grupului mixt » de lucru compus din reprezentanți ai Bisericii catolice și ai Consiliului Mondial al Bisericilor, care a avut loc în 4 Decembrie, la Roma.

Co-președinți ai acestei a opta întruniri a « grupului mixt » au fost Mons. Jan Willebrands, secretarul Secretariatului pentru Unirea Creștinilor, și doct. Eugène Carson Blake, secretarul general al Consiliului Mondial al Bisericilor.

Misiunea celor două delegații, întrunite pentru prima oară în « grup mixt de lucru » în 1965, a fost aceea de a « explora și desvolta studiul și programele de acțiune » interesând Consiliul Mondial al Bisericilor, care cuprinde confesiunile creștine acatolice, și Biserica catolică. În ultima întrunire au fost examinate, printre altele, câteva soluții propuse de a patra întrunire generală a Bisericilor, care a avut loc la Upsala, în Suedia, în luna Iulie a acestui an, cu participarea a cinsprezece delegați oficiali ai Bisericii catolice în rol de « observatori-consultori ». Au fost deasemeni studiate modalitățile pentru realizarea unui program de lucru comun pe plan teologic, și împlinirea unui program trienal în dezvoltarea socială, economică și a păcii în lume.

A fost examinată « coordonarea activităților organizațiilor depinzătoare de Bi-

sericile interesate în executarea unui « program de ajutoarc de urgență », în special pentru victimele războiului din Nigeria ».

Au fost, însă, trasate câteva propuneri concrete pentru un studiu și o acțiune comună pe tărâmul problemelor laicului și ale formării laicilor, cum și privitor la situația tineretului în societatea de azi, la schimbarea raporturilor dintre bărbați și femei și la problemele vieții de familie ».

Printre cei zece participanți la întrunirea, din partea Bisericii catolice, secretarul Secretariatului pentru cei care nu cred, pâr. Vincenzo Miano.

O precizare a Vaticanului asupra raporturilor cu Praga

Vaticanul nu confirmă șvonurile puse în circulație de o agenție de presă străină, după care Mons. Giovanni Cheli de la Secretariatul de Stat ar urma să plece în curând la Praga, în calitate de « vizitator apostolic ».

Vaticanul nu exclude însă « speranța unor contacte posibile, într'un viitor nu prea îndepărtat, între Sfântul Seau și guvernul cehoslovac », contacte care ar urma să fie o

continuare a convorbirilor începute acum câțiva ani, dar « într'un alt climat ».

Grecia "Imposibilă unirea"

Sub titlul « Imposibilă unirea », revista religioasă « O Sotir », publică într'un număr recent al său un articol împotriva unirii creștinilor.

Publicația aceasta, până acum favorabilă acțiunii pentru unirea Bisericilor (din cauza controvereselor dogmatice catolico-ortodoxe, cu ocazia căsătoriei fostei doamne Kennedy cu miliardarul Onasis) și-a schimbat acum atitudinea.

În articolul menționat, după ce afirmă că « unirea nu se poate realiza prin supunerea Bisericii ortodoxe față de Papă, ci numai prin supunerea tuturor la adevărurile crezute și propăvăduite de Biserica primelor veacuri, autorul îndreaptă un sever atac împotriva arhiepiscopului catolic de Atena scriind: « Recomandăm mai ales arhiepiscopului catolic al Ateinei mai multă prudență și bun simț în pronunțările sale asupra chestiunilor dogmatice. El e grec ca noi și de aceea ar trebui să știe cât sunt de sensibili grecii când sunt atinși în amorul propriu, mai ales dacă e vorba de chestiuni privitoare la Biserica Patriei lor.

E a doua oară că numitul Arhiepiscop dă dovadă de o mare ușurință. Ii amintim prima sa imprudență. A fost cu ocazia căsătoriei prințesei Sofia, când Excelența sa a calificat taina acelei căsătorii binecuvantate de cincizeci de mitropoliți ortodocși, drept » un simplu act civil ».

După asemenea atitudini nimcni nu trebuie să se plângă dacă condeiele ortodocșilor care doreau sincer unirea, se transformă în arme de apărare ».

In legătură cu Conciliul general al Bisericilor ortodoxe

Cotidianul atenian « Ethnos » scria recent, vorbind de Conciliul general al Bisericilor ortodoxe pe care Patriarhul Ecumenic Atenagora intenționează să-l convoace cât mai curând: « Ortodoxia trebuie să apară una și unanimă; o Biserică, o poziție, o atitudine conformă și unanimă. Independent de țările în care ea își desfășoară misiunea, de împrejurări și de condiții, Biserica și lumea ortodoxă vor trebui să se prezinte nu numai unite, ci unanime, angajându-se în dialogul cu celelalte Biserici ».

Cu privire la epurările clerului în Grecia

Reproducem un fragment dintr'un articol asupra epurării clerului în Grecia, publicat de revista « I Tris Ierarchae ».

« Că Biserica Greciei era grav bolnavă o știam de multă vreme; ne-au spus-o cei mai buni dintre fiii săi. Dar nu Biserica în sine e bolnavă, ci autoritatea și clerul ei. Biserica în sine e sfântă și fără pată. Domnul a avut avut grijă să o purifice cu sângele Său, cum ne învață Apostolul neamurilor.

Când vorbim de Biserica noi înțelegem nu instituția sa dumnezeiască, ci pe membrii săi, oameni care, întrucât oameni, sunt supuși planurilor Satanei din pricina răcelei credinței lor.

Știam, așadar, că Biserica Greciei suferă.

Dar nu ne-am fi închipuit niciodată gravitatea boalei sale și mulțimea patimilor care o asediază. Sfântul Sinod și Tribunalul Sinodal, în fața căruia au început să defileze preoții Bisericii Greciei, bolnavi incurabili din punct de vedere moral, ne-au demonstrat-o. Epurarea trebuie să fie profundă și efectivă ».

Mai prudentă și mai conștientă de degenerările posibile ale acestor procese împotriva clerului, revista « Nemesis » scrie: « După art.

8 al legii asupra tribunalelor eclesiastice, mărturiile din afară, adică venite din rândurile opiniei publice, vor avea o greutate determinantă în aceste procese, întru cât condamnările și achitățile imputaților de către tribunale ar trebui să se întemeieze tocmai pe bunele sau relele mărturii care întovărășesc imputații în aulă. Ar fi însă o greșală de neiertat, ar fi chiar o crimă, să se condamnă pe nedrept preoții pe baza acuzațiilor, a supozițiilor și a bănuielilor neintemeiate, mortificându-se în felul acesta oameni care au trudit din greu în slujba Bisericii și a patriei. Deși recunoaștem că punctul de vedere al mărturiei din afară e drept și se întemeiază pe demnitatea apostolică, după care cei ce aparțin clerului trebuie să fie oameni cu purtare exemplară și să posede toate virtuțile menționate de Sfânta Scriptură, și care sunt o exigență inderogabilă a apostolatului dumnezeesc și sfânt, socotim că o bună măturie din afară nu depinde, totuși, numai de buna purtare a unui preot, ci de buna sau reaua judecată și apreciere a aceluia care îl înconjoară: a unor oameni de orice provinciență și condiție socială și de cele mai multe ori nutrind sentimente puțin prietenești față de Biserica și de miniștrii săi. În cazul acesta cum poate fi luată ca temelie al judecării unui preot absența unei bune mărturii venită din afara Bisericii? Dacă astăzi unii dușmani ai Bisericii și ai patriei, comuniștii de pildă, deslănțuie un atac împotriva unuia sau a mai multor preoți și aruncă asupra lor răspunderi și învinuiri cu adevărat grave și care nu merită iertare, cum e posibil să se decimieze clerul fără să se țină seamă de impresia penibilă pe care o asemenea măsură ar produce-o asupra opiniei publice comune?

Lumea judecă totdeauna bazându-se pe divulgări, pe delațiuni, pe « șvonuri », care însă s'ar putea datora campaniei infamante a nemernicilor ce lovesc continuu Biserica și patria. În cazul acesta Biserica a datoare să verifice aceste judecăți, aceste mărturii și să reabiliteze preotul victimă a calomniilor sau să-l pedepsească cu severitate dacă a săvârșit fapte potrivnice moralei și demnității creștine ».